

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

dnr Ju2025/00667

Remissyttrande

över promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:1,
Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap

Förvaltningsrätten i Göteborg har, i egenskap av migrationsdomstol och utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter att lämna på de förslag som presenteras i promemorian.

Inledande synpunkter

Förvaltningsrätten noterar att promemorian remitterades innan remisstiden för SOU 2025:1 löpt ut. Vid tidpunkten för remitteringen av promemorian hade flera remissinstanser, däribland Migrationsverket, migrationsdomstolarna och Migrationsöverdomstolen, ännu inte kommenterat de förslag som presenterats i SOU 2025:1. Det finns skäl att ifrågasätta lämpligheten av ett sådant förfarande.

När ett alternativt förslag läggs fram i ett sent skede på detta sätt följs inte den sedvanliga lagstiftningsprocessen. Förslaget i promemorian har inte granskats av experter såsom normalt sker under en utredning. I och med det finns det en risk för att inte alla aspekter av relevanta problemställningar har beaktats och att vissa överväganden inte gjorts. Lämpligheten av förfarandesättet kan även mot denna bakgrund ifrågasättas.

Förslag till ändring i lagen om svenskt medborgarskap

11 a §

Promemorian föreslår att en utlänning ska anses ha förmåga att försörja sig enligt bestämmelsen om denne har en årsinkomst om som lägst tre inkomstbasbelopp enligt 58 kap. 26 och 27 §§ socialförsäkringsbalken. Som promemorian anger beräknas inkomstbasbeloppet varje år. Med hänsyn till de för närvarande långa handläggningstiderna av frågan om svenskt medborgarskap är det nödvändigt att det förtydligas om det är inkomstbasbeloppet vid ansökan, eller vid prövningen, som ska beaktas. Promemorian innehåller inga anvisningar i det avseendet.

Så som den föreslagna bestämmelsen är utformad uppställs ett krav på arbetsrelaterade inkomster för beviljande av svenskt medborgarskap, där undantag kan göras om särskilda skäl föreligger. Förvaltningsrätten anser att det behöver förtydligas om exempelvis personer med andra inkomster än inkomster från arbete eller näringsverksamhet, såsom inkomst av pension eller rena förmögenheter, kan undantas från försörjningskravet på grund av särskilda skäl. Om denna grund ska vara förbehållen de som av olika anledningar inte kan komma i arbete eller bedriva näringsverksamhet bör det tydligt anges.

Övergångsbestämmelser

Förvaltningsrätten anser att det finns behov av övergångsbestämmelser, såsom det föreslås i SOU 2025:1. Domstolen ifrågasätter därför slutsatsen i promemorian om att det skulle saknas behov av övergångsbestämmelser.

Vid tiden för de nya bestämmelsernas ikraftträdande kommer det att finnas pågående mål på migrationsdomstolarna. Avsaknad av övergångsbestämmelser skulle sannolikt innebära ett stort merarbete.

Förvaltningsrätten anser att de övergångsbestämmelser som föreslås i SOU 2025:1 är väl avvägda och bör införas, se förvaltningsrättens remissyttrande över nämnda SOU. I andra hand kan ett alternativ till en avsaknad av övergångsbestämmelser vara en ordning där övergångsbestämmelser saknas avseende de ärenden som fortfarande är under handläggning vid Migrationsverket, men att äldre föreskrifter gäller vid prövningen av ett

överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet – jfr exempelvis övergångsbestämmelserna i lagen (2022:1847) om ändring i utlänningslagen (2005:716). En sådan ordning är enligt förvaltningsrätten såväl ändamålsenlig som processekonomiskt fördelaktig och därför att föredra framför den avsaknad av övergångsbestämmelser som föreslås i promemorian.

Konsekvenser för migrationsdomstolarna

Förvaltningsrätten hänvisar även i denna del till domstolens remissyttrande över SOU 2025:1. De förslag som presenteras i nämnda SOU och i nu aktuell promemoria utgör en del av en rad olika ändringar och skärpningar av regelverket på migrationsrättens område som med stor sannolikhet kommer att innebära en ökad arbetsbörda för framförallt de förvaltningsrätter som även är migrationsdomstolar. Förvaltningsrätten ifrågasätter slutsatsen att de föreslagna förändringarna ryms inom befintliga anslagsramar och betonar åter behovet av långsiktighet i anslagstilldelningen till migrationsdomstolarna.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Anna Fredricson Svensson. I handläggningen har även rådmannen Jennifer Moore Peterson deltagit. Föredragande har varit rättslige experten Anders Bengtsson och specialistföredraganden Christoffer Carlberg.

Anna Fredricson Svensson

/Anders Bengtsson

/Christoffer Carlberg